

Pam Fredman: Installationstal som rektor vid Göteborgs universitet

Talare

Pam Fredman
Rektor magnificus vid Göteborgs
universitet

Datum

27 september 2006

Plats

Göteborg

”Ett av de stora och mest vitala i Europa med hög kvalitet i forskning och utbildning. En kreativ och spännande mötesplats för många vetenskaper. Mitt i staden och i vid kontakt med samhället.”

Detta citat är hämtat från Göteborgs universitets måldokument 2010. Jag tycker sättet att formulera sig är lysande. Det beskriver inte bara den ambition vi har inom Göteborgs universitet inför framtiden, utan också vår historia och den diskussion som föregick bildandet av vårt universitets föregångare, Göteborgs högskola, 1891. Vad jag tänker på är den danske prästen, skalden och bildningsideologen Grundtvig, som redan på 1830-talet utvecklade folkhögskolans idé. Grundtvig ville också bilda en fri nordisk akademi i Göteborg grundad på en helhetssyn på människan, livet och samhället, en idé som Göteborgsprofilen S A Hedlund senare vidareutvecklade.

Deras idéer om det fria kunskapssökandet och om populärföreläsningar till allas upplysning kom att prägla Göteborgs högskola och dess efterföljare Göteborgs universitet.

Tiden har visat att Grundtvig och Hedlund var föregångare, inte bara när det gäller Göteborgs universitet, utan också för hela den akademiska verksamheten i Sverige. Idag har alla universitet och högskolor regeringens och riksdagens uppdrag att arbeta för en bred kunskapssyn och i nära samverkan med det omgivande samhället, den så kallade tredje uppgiften.

Det är en stor ära att bli installerad som rektor vid ett stort universitet, med sådana traditioner och som dessutom varit föregångare när det gäller öppenhet och samhällsengagemang. Att dessutom bli det som första kvinna är en extra krydda. Att detta skulle ske kunde jag inte ens drömma om när jag inledde min

forskarkarriär här för ca 30 år sedan. Jag inser att uppdraget är utmanande. Samtidigt inser jag att detta inte är en kvinnogöra. Det är som i så många andra sammanhang ett lagarbete och jag vet att jag har många fantastiska och kompetenta människor omkring mig. Ser fram emot gott lagarbete.

I det måldokument som jag citerade nyss står det också att Göteborgs universitet är ”Ett av de stora i Europa”. Själv tolkar jag inte det som vi skulle likna de gigantiska universiteten som finns nere på kontinenten. Storlek i detta sammanhang är att vi är ett universitet med många vetenskaper i samverkan och att vi har stora och stolta traditioner att bygga vidare på.

Jag tror just denna storhet kan bli en strategisk tillgång för oss. En av våra viktigaste uppgifter är att förverkliga den strategiska plan som är baserad på det måldokument som jag citerat – Göteborgs universitet 2010. I den strategiska planen står det att vi skall stärka Göteborgs universitet som ett internationellt forskningsuniversitet. Vi har visserligen inom Göteborgs universitet områden som nationellt och internationellt är mycket starka forskningsmässigt. Arvid Carlssons Nobelpris är ett exempel på detta. Andra bevis på kvalitet är att många forskare inom universitet har varit framgångsrika, när det gäller ta att hem pengar till sin forskning. Men vi har ännu en bit att gå innan vi är kända som ett internationellt starkt forskningsuniversitet.

Det är här jag tror att våra många konstnärliga och vetenskapliga områden är en styrka. Det är ofta i gränslandet mellan olika discipliner som de oväntade och geniala upptäckterna uppstår. Jag säger inte att vi skall sluta att satsa på djup i vår forskning och förstår inte varför det skulle finnas en motsättning mellan djup och bredd. Det är min övertygelse att när annan erfarenhet och annan kunskap tillförs ett etablerat forskningsområde stimuleras kreativitet som kanske annars inte skulle ha kommit upp till ytan. Vi skall arbeta med att skapa de mötesplatser arenor som behövs för detta och då inkluderar jag också mötet med verksamheter utanför vårt eget universitet.

När detta är sagt, måste vi också försöka skaffa oss makt över vår egen framtid. Med dagens forskningsfinansieringssystem har universitets- och fakultetsledningar små möjligheter att göra de strategiska satsningar som krävs. De statliga pengarna är ofta starkt uppbundna i tjänster och tidigare givna löften. Övriga medel är så kallade externa medel som vi har litet inflytande över. Ledningarna inom universitet och högskolor måste få ökade möjligheter att

själva identifiera och satsa på starka forskningsområden och kanske ännu viktigare på områden som vi ser har goda möjligheter att bli starka i framtiden. Vi skall kunna möta morgondagens frågor. Får vi inte dessa möjligheter kommer framtidens forskning att bli den som externa finansiärer vill satsa på. Jag kommer att göra vad jag kan för att detta inte skall inträffa.

Jag är stolt över att vara rektor vid Göteborgs universitet. Jag är också stolt över att vara rektor för Sveriges populäraste studentuniversitet. Vi har fog för att påstå detta. Tillströmningen till flera av våra utbildningsprogram är den största i landet. Det här är fantastiskt roligt. Men vi får inte slå oss till ro. Vi måste hela tiden förbättra vår utbildning och söka nya pedagogiska lösningar. Vi måste också underlätta för individen att vara student vid vårt universitet. I det senare fallet har vi ett delat ansvar med Göteborgs stad. Vi måste också verka för att alla ges möjlighet att studera på högskolan. Här spelar studiemedlen en viktig roll.

Personligen har jag alltid funnit stor glädje i att umgås med studenter. I mitt förra jobb var alltid möten med studenternas representanter prioriterade. Jag ångrar inte en enda sekund av dessa möten. Det var alltid stimulerande och jag hade ofta mycket stor nytta deras synpunkter i mitt arbete. Som rektor kommer jag att fortsätta att träffa studenter och deras företrädare så mycket jag kan. Det är en förmån jag tänker unna mig.

Den viktigaste faktorn för att bli ett framgångsrikt universitet är att vi har bra medarbetare och studenter. För att lyckas med detta måste vi kunna erbjuda en bra arbets- och studiemiljö såväl fysiskt som psykosocialt. Ledningens ambition måste därför vara att alla skall tycka att det är roligt och stimulerande att gå till sin arbets- eller studieplats på morgonen och känna sig respekterade, tillitsfulla och delaktiga när de går därifrån på kvällen. Lyckas vi med det är vi mycket nära att bli det framgångsrika universitet vi eftersträvar i den strategiska planen.

Göteborgs universitet har en devis som lyder så här på latin: ”Tradere Innovare Innovata Tradere”. I svensk översättning har den följande lydelse: ”Att förnya den övertagna kunskapen och att överlämna den förnyade kunskapen”.

Jag tycker det ligger mycket i de orden. Men jag vill gärna ha ett motto för min tid som rektor vid Göteborgs universitet. Den formulering jag kommit fram är lite kortare och lyder ”Kunskap för livet”. Jag menar att kunskap är vägen till ett rikare och bättre liv. Det kan vara allt från personlig utveckling och bildning till

inträdesbiljetten till en trygg och utvecklande anställning. Det är inte alltid lätt att känna arbetsglädje och entusiasm när den grå vardagen smyger sig över en, men när jag tänker på att jag arbetar för att ge människor kunskap för livet känns jobbet betydligt meningsfullare.

Jag vill sluta med orden: Kunskap kan vara dyrköpt, men den kan ändå aldrig kosta för mycket! Mitt motto kommer alltså att bli Scientia pro vita eller ännu enklare Kunskap för livet.

Taggar

2000-tal, 2006, Installationstal, Kvinna, Rektorstal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/pam-fredman-installationstal-som-rektor-vid-goteborgs-universitet>